

РЕЦЕНЗИЯ

от **проф. д-р Цветанка Коловска**

преподавател в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

област на висше образование: *Изкуства*

професионално направление: *8.3 Музикално и танцово изкуство*

докторска програма *Музикознание и музикално изкуство*

към катедра „Теория на изкуствата“, факултет „Музикален фолклор и хореография“

при Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ –
Пловдив

Тема: „Терапевтично въздействие на музиката

върху развитието на децата с аутизъм“

Автор: **Хе Уенхао (Wenhao He)**

Научен ръководител: **проф. д-р Весела Казашка**

1. Общо представяне на процедурата

Със Заповед № РД-27-069 от 06.04.2026 г. на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Терапевтично въздействие на музиката върху развитието на децата с аутизъм“ на Хе Уенхао – докторант на самостоятелна подготовка, с научен ръководител проф. д-р Весела Казашка, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“, катедра „Теория на изкуствата“ към факултет „Музикален фолклор и хореография“ при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив. Предоставени са пълен комплект на изискуемите документи: заповед за зачисляване в докторантура; заповед за отчисляване; заповед за промяна на темата на дисертационното изследване; дисертационен труд; доклад за сходство, генериран от системата за проверка на плагиатство –Strike Plagiarism; автореферат; автобиография на кандидата; справка за приносите; публикациите по темата на изследването, както и допълнителни документи, удостоверяващи успешното обучение на докторанта.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Хе Уенхао завършва бакалавърска степен по Музикознание в Китайски педагогически колеж Баотоу (2014-2018). Следва едногодишно обучение по музикална терапия в Китай (2018-2019). В периода 2019-2022 г придобива магистърска степен по Класическо пеене в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, гр. София. От юни, 2023 г. до март, 2026 г. се обучава като докторант в самостоятелна форма в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, гр. Пловдив, в докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“, като със Заповед № РД-27-104 от 07.07.2025 г. на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ докторантът променя темата на дисертационния труд в сегашния ѝ вид.

Изследователската насоченост на Хе Уенхао към музикотерапията при деца с аутизъм се развива целенасочено и задълбочено. Показателни в това отношение са придобитите от докторанта квалификации и професионален опит:

- завършено сертифицирано обучение в Комитета за музикални терапевти в Америка (СВМТ), март, 2023 г.

- участия в научни семинари и събития:

- Национална конференция по музикална психология към Шанхайската музикална консерватория, 2022 г.
- Китайски рехабилитационен изследователски център, Форум за психологическа и музикална рехабилитация, 2022 г.
- Китайска асоциация за борба с рака, Музикална интервенция на туморите, 2023 г.

- трудов стаж и опит:

- университетски преподавател
- член на Китайската образователна асоциация
- член на Китайската асоциация за борба с рака, Музикална интервенция на туморите
- член на експертния комитет по арт образование към Асоциацията за насърчаване на децата в Китай.

В АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ докторантът преминава успешен курс на обучение, мотивиран за работата по дисертационното си изследване, като през този период реализира три публикации по темата (едната от които е съвместна с научния му ръководител – проф. д-р Весела Казашка) и участва в национален проект „Юбилейна международна научна конференция „50 години традиции и нови тенденции в танцовите жанрове“, КП-06- МНФ- 18/07.06.2024, с ръководител на проекта проф. д-р В. Казашка, което допълнително обогатява неговите професионални интереси и компетентности.

3. Актуалността на тематиката е безспорна в съвременен научен и обществен контекст. Нарастващият брой деца с разстройства от аутистичния спектър и свързаните с тях социално-комуникативни затруднения обуславят необходимостта от ефективни и достъпни терапевтични подходи. В съдържанието на труда ясно се откроява връзката между обществените потребности и необходимостта от подкрепа в областта на рехабилитацията, което подчертава значимостта на изследването в глобален мащаб.

Актуалността се засилва от разглеждането на музикотерапията като алтернативен и допълващ метод спрямо традиционните терапевтични практики, като медикаментозно и поведенческо лечение. Представеният обстоен теоретичен преглед разкрива съществуващи научни противоречия и дефицити, което обосновава необходимостта от нови изследвания в тази област. **Особено значимо е вниманието върху иновативните подходи, като прилагането на теорията за въплътеното познание и груповата терапия.**

Практическата насоченост на изследването е подкрепена с експериментален дизайн и анализ на ефективността на различни модели на музикотерапия. Получените резултати имат потенциал за реално приложение в образователната и терапевтичната практика. В този смисъл приемам, че темата отговаря на изискванията за дисертационност, защото съответства както на съвременните научни търсения, така и на нарастващите обществени нужди от ефективни интервенции при деца с аутизъм.

4. Целесъобразността на изследователските методи за постигане на поставените цели се обуславя от тяхното съответствие спрямо поставената цел – изследване на терапевтичното въздействие на музиката върху развитието на деца с аутизъм. Подборът на методите е логически изведен от теоретичната рамка и изследователските въпроси, което гарантира вътрешна съгласуваност на изследването. Прилагането на сравнителен експериментален дизайн с ясно обособени експериментална и контролна група позволява обективно проследяване на ефекта от музикотерапевтичната интервенция.

Използването на количествени методи, включително статистика и сравнителен анализ преди и след интервенцията, осигурява надеждност и проверимост на получените резултати. Включването на инструменти за анализ и верификация допринася за валидността на изводите. Много добро впечатление прави разработеният от автора конкретно за целите на дисертационното проучване, интервенционен план с ясно дефинирани етапи, цели, интензивност и продължителност. В експериментален и научен план това свидетелства за методическа прецизност и практическа приложимост.

В дисертационния труд авторът Хе Уенхао се позовава на различни модели на групова музикотерапия, сравнявайки и анализирайки тяхната ефективност. Мога да отбележа като много ценен момент **интегрирания подход по отношение на изследователския инструментариум**, който прави възможен едновременното обхващане на теоретичното и практическото развитие на теорията за вплътено познание и принципите на сензорната интеграция. В този смисъл използваните методи са адекватни, надеждни и напълно съответстват на комплексния характер на изследвания проблем.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд на Хе Уенхао е в общ обем от 186 страници. Съдържанието и структурата на дисертационния труд са логически последователни и съответстват на утвърдените академични стандарти. Трудът е структуриран в основни глави, които обхващат: Увод, Теоретичен преглед, Изследователски дизайн, Анализ на ефекта от интервенцията и обсъждане, Обсъждане и заключение. Позовава се на 240 литературни източника – на кирилица (2 източника), латиница (220 източника), китайски (12 източника) и интернет ресурси (5 на брой).

Налице е ясно разграничаване между теоретичната и емпиричната част, както и последователен преход от формулиране на проблема към неговото експериментално изследване. Включването на отделни раздели за иновационни аспекти и научен принос допълнително подчертава научната стойност на разработката.

Дисертационният труд на Хе Уенхао на тема „Терапевтично въздействие на музиката върху развитието на децата с аутизъм“ представлява задълбочено и систематично изследване на ефектите от груповата музикотерапия върху деца с разстройства от аутистичния спектър. **Основният акцент е поставен върху интервенции, ръководени от теорията за вплътено познание, която поставя тялото и телесното участие в центъра на терапевтичния процес.**

Научното изследване демонстрира задълбочено познаване на изследователския проблем. Още в **уводната част** авторът ясно очертава съвременния изследователски

контекст, като разглежда както глобалните обществени потребности, така и специфичните социално-комуникативни затруднения при деца с аутизъм. Подробният **теоретичен преглед** свидетелства за системно и критично осмисляне на съществуващите научни постановки, включително различни терапевтични подходи и мястото на музикотерапията сред тях. Това показва висока степен на информираност и способност за идентифициране на научни дефицити и противоречия.

Текстът отговаря на основните научни изисквания по отношение на достоверността. Използвани са разнообразни източници, включително литература на кирилица, латиница и други езици, което гарантира широка научна база. Приложеният експериментален дизайн, наличието на контролна и експериментална група, както и използването на статистически методи за анализ, допринасят за обективността и надеждността на резултатите.

В дисертационния труд ясно се откроява аналитичен подход. Авторът не се ограничава до описание на съществуващите теории и практики, а извършва сравнителен анализ на различни терапевтични модели, включително различни форми на групова музикотерапия. Анализирани са ефектите от интервенцията както в краткосрочен, така и в дългосрочен план, включително тяхната устойчивост и възможност за генерализация.

Резултатите от проведеното научно изследване са ясно изведени и систематизирани. Те са представени чрез количествен и сравнителен анализ, като са обосновани в контекста на поставените изследователски въпроси. В заключителната част са направени обобщения и изводи относно ефективността на музикотерапията, както и са посочени ограниченията на изследването, което свидетелства за научна обективност. В този смисъл дисертационният труд представлява цялостно, аргументирано и научно обосновано изследване.

6. Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд

Приносите са изведени отделно, в 5 точки, които приемам. В настоящия дисертационен труд за първи път се разглежда музикотерапията при деца с аутизъм чрез интегриране на теорията за въплътено познание в анализа и конструирането на групова музикотерапевтична интервенция. По този начин се изгражда интердисциплинарен модел, който свързва изследванията в областта на аутизма, музикотерапията и съвременните когнитивни теории. Съществен научен принос е и предоставянето на емпирични доказателства чрез експериментален дизайн и количествен анализ за ефекта на груповата музикотерапия върху ключови функционални области при деца с аутизъм. Това разширява доказателствената база и подкрепя ефективността на терапевтичния подход.

С важно приносно значение е сравнителният анализ между груповата музикотерапия, базирана на въплътено познание, и традиционни модели на музикотерапия, чрез които се открояват специфични различия в терапевтичните ефекти. На тази основа се аргументират относителните предимства на иновативния подход, ориентиран към въплътено познание.

Изключително ценен е разработеният структуриран интервенционен план, който има ясно изразена методическа и приложна стойност и може да бъде използван в

различни професионални контексти. Високо оценявам предложения анализ на генерализацията и устойчивостта на постигнатите ефекти в семейна и училищна среда, което в значителна степен разширява разбирането за практическата ефективност на музикотерапията. В своята цялост трудът съчетава теоретични, емпирични и приложни приноси с висока научна и практическа значимост.

Конкретно по темата на дисертационното изследване авторът представя **три публикации**, подготвени в периода 2023-2026 г, една от публикациите е съвместна с научния ръководител проф. д-р Весела Казашка. Текстът на публикациите отразява основни проблематични въпроси на научното изследване.

Авторефератът, в обем от 54 страници, отразява пълно, коректно и точно съдържанието на дисертационния труд.

Нямам забележки към автора и представената научна разработка.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Безспорно дисертационният труд на Хе Уенхао представя нов теоретико-методически подход за групова музикотерапия при деца с разстройства от аутистичния спектър. Убедено препоръчвам публикуването на книга по дисертационния труд. Апробираният експериментален модел на работа има значимост както за научната общност, така и за практиката. В този смисъл предлага ценни перспективи за разширяване и внедряване на резултатите.

Заклучение: Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на* изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане. Поздравявам докторанта и неговия научен ръководител проф. д-р Весела Казашка за постигнатите високи резултати. Убедено давам своята *положителна оценка* за рецензираните материали и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Хе Уенхао образователната и научна степен „доктор“* в област на висше образование: Изкуства, професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“.

11.04.2026. г.

Изготвил рецензията:

Проф. д-р Цветанка Коловска